

Jean-Marie De Becker
Janosch Nieden

*“Zal jij er
nog zijn?”*

PEDAGOGISCH CAHIER

JEAN-MARIE DE BECKER

ONTWERP EN GRAFISCHE REALISATIE : JANOSCH NIEDEN

Medewerkers van de Auschwitz Stichting

Voorwoord : Baron Paul Halter, Voorzitter van de Auschwitz-Stichting.

Auschwitz Stichting

Huidevettersstraat 65

Tel : 02/512 79 98 - Fax : 02/512 58 84

e-mail : foundation@auschwitz.be

www.auschwitz.be

VOORWOORD

De Auschwitz-Stichting houdt zich hoofdzakelijk bezig met de pedagogie en de geschiedenis van de nazimisdaden en genocides. Zij wil er voor zorgen dat deze niet in de vergetelheid raken, en daartoe wil zij de jongere generaties voorlichten.

Sinds haar oprichting in 1980 heeft de stichting zich altijd onderscheiden door de hoge kwaliteit van haar historische studies en van de informatie die zij ter beschikking stelt van onderzoekers, studenten, leerlingen en het grote publiek.

Aldus staat er een enorme hoeveelheid publicaties, studies, dossiers, getuigenissen ... ter beschikking van iedere pedagoog die zijn lessen op een stevige en weldoordachte wijze wil onderbouwen.

In het onderwijs wordt de problematiek van de nazimisdaden, de deportatie en de genocidepolitiek van het Derde Rijk voornamelijk behandeld op het universitaire en post-universitaire niveau. Wij verheugen ons er dan ook over dat sedert een aantal jaren deze materie deel uitmaakt van het lesprogramma van het middelbaar onderwijs. Wij hebben grote waardering voor het pedagogisch beleid van onze politieke verantwoordelijken, maar ook voor de manier waarop dat beleid in de klas wordt geconcretiseerd door een steeds groter wordend aantal leerkrachten.

Maar komt het er ook niet op aan de jongsten in het lager onderwijs te bereiken ?

En zo ja, hoe? Met welke middelen ? En tot hoever ?

Deze in onze ogen uiterst belangrijke vraag werd op talloze vergaderingen in onze stichting besproken, vooral op verzoek van de leerkrachten zelf. De uitwerking van het project werd dan ook toevertrouwd aan een van onze wetenschappelijke medewerkers, ▶

Jean-Marie De Becker, die zelf bijna dertig jaar les heeft gegeven aan kinderen van 11-12 jaar.

Wie zou het specifieke karakter van de kinderlijke gevoeligheid beter kunnen begrijpen en respecteren dan iemand uit het veld met zoveel ervaring ?

Hij kreeg in zijn werk hulp van één van de jonge Duitse vrijwilligers die in het kader van een Europees samenwerkingsproject bij de stichting werken. Door middel van sobere beelden en een aangepaste tekst probeert De Becker kinderen ertoe te bewegen vragen te stellen en het verlangen bij hen op te wekken de geschiedenis beter te leren kennen.

Het pedagogische dossier dat U in handen heeft, is eenvoudig en houdt rekening met de gevoeligheid van de jonge lezers.

Het is niets meer dan een simpel hulpmiddel om de kinderen ertoe aan te zetten over de problematiek na te denken op basis van een aantal elementen uit hun eigen leefwereld.

Met de hulp van hun leerkrachten, maar ook van hun ouders, krijgen zij dan misschien zin om meer te weten over deze zwarte bladzijde uit ons Europese verleden, deze beter te begrijpen en de waarheid te achterhalen.

Wij spreken onze oprechte dank uit aan ??????? voor de financiële en morele hulp die hij/zij ons heeft verleend. Wij danken ook de twee auteurs voor hun medewerking aan dit project dat de Auschwitz-Stichting zo dierbaar is.

In elk kind gloort de hoop op een betere wereld !

Baron Paul Halter,
*Voorzitter van de
Auschwitz Stichting*

Yannis Thanassekos,
*Directeur van de
Auschwitz Stichting*

Dit boekje is een mogelijk antwoord op de bekentenis van een lezer die verscheen in de rubriek "Ingezonden brieven" van een bekend weekblad.

"Ik ben een overlevende van een concentratiekamp. Mijn ogen hebben dingen gezien die geen mens ter wereld zou mogen zien : gaskamers, gebouwd door goed opgeleide ingenieurs, kinderen die met gif werden geïnjecteerd door gediplomeerde verpleegsters, vrouwen en baby's die werden geëxecuteerd door mensen met een diploma van een hogeschool of een universiteit.

Daarom wantrouw ik het onderwijs !

Ik vraag U alleen :

Zorg er voor dat Uw leerlingen opgroeien tot menselijke wezens,

Uw onderwijs mag er nooit toe leiden dat zij welopgevoede monsters, hoogeschoolde psychopaten of geleerde beulen worden.

Leren lezen, schrijven of rekenen is alleen zinvol als onze kinderen daardoor meer 'mens' worden ..."

Voor alle kinderen ter wereld

Voor alle kinderen aan wie ik les heb mogen geven

Voor mijn twee kinderen

Als je niet met Sarah wil praten,
doe dan dit boekje maar dicht...
en kom later nog maar eens terug !

Als je vriendjes met haar wil worden,
vertel haar dan maar hoe je heet !

Sla nu de bladzijde maar om.

Herken je me ?
Dat ben ik...
dat kleine meisje...
rechts op de foto !

Hoor je me ?
Ik heet Sarah !

En jij?
Hoe heet jij ?

.....

Zoals je ziet...
staat mijn hele familie
om mij heen !

Zal ik ze allemaal
aan je voorstellen ?

Rechts van mij,
zit mijn zusje Ruth.
Zij is negen !

Zij is de beste
leerling van haar klas...

...en pappa en mamma
zijn daar heel trots op !

*En jij...
doe jij goed je best
op school ?*

.....

In welke klas zit je ?

.....

En hier
zie je de tweeling !

Anna staat
en Rebecca zit.

Zij hebben altijd
dezelfde kleren aan !

Waarom zouden ze
dat toch doen ?

Heb jij broertjes of zusjes ?

.....
.....

Mijn oudste broer
is heel vaak alleen.

Hij heeft weinig vrienden !
Hij praat haast nooit
met me...

Het lijkt wel
of hij aan van alles denkt.

Toch weet ik
dat ik altijd op hem
kan rekenen.

Maar het meest
hou ik van Mamma...

Sinds grootmoeder dood
is, draagt ze altijd
zwarte kleren.

Ze is vaak bezorgd;
ze praat altijd met Pappa
over dingen
die ik niet begrijp !

Hou jij veel
van je ouders ?

*Vertel eens wat
over je ouders !*

.....
.....
.....
.....

Mijn tante staat er ook op !
Net zoals Mamma
draagt ze altijd
donkere kleren.

Zij doet al het naaiwerk
voor de hele familie.

Maar soms heeft ze
van die rare ideeën...

Zoals ?

Nu heeft ze bijvoorbeeld
een gele ster
op onze jas genaaid !

Waarom zou ze
dat gedaan hebben ?

Mijn twee neefjes
hebben dezelfde
reis gemaakt als ik !

Die met zijn petje
is Isaak...

De andere heet Jacob
en is even oud als ik.

Op school zitten we
in dezelfde klas;

Hij kletst de hele
tijd en maakt altijd
grapjes !

Mijn Pappa ?

Die staat natuurlijk weer met mijn
oom en zijn vrienden te praten.

We mogen niet horen wat ze zeggen...
Dat is niet voor kinderooren, zegt hij !

Maar ik heb wel in de gaten
dat er iets niet pluis is !

Het is niet meer zoals vroeger...
toen werd er altijd gelachen, als hij me in de lucht gooide
en we aan het spelen waren !

Al een tijdje zijn er klasgenootjes
die niet meer met me praten
...die niet meer met me willen spelen,
...en me zelfs geslagen hebben !

Op een dag zijn er soldaten aan de deur geweest,
die ons gezegd hebben dat we zo vlug mogelijk
naar het station moesten gaan !

Pappa en Mamma hebben wat spullen bij elkaar
geraapt... alleen dat wat we echt nodig hebben, zeiden ze!

Jammer genoeg hebben ze mijn pop vergeten !

En toe zijn we, net als onze burens,
vertrokken uit ons huis met zijn mooie tuin...
en mijn kamertje... waar ik zoveel van hield !

*Heb jij nog een eigen kamer ?
Maak er dan eens een tekening van !
Als ik terug kom, ga ik mijn kamer veranderen !
Dus heb ik ideeën nodig !*

*Wat zou jij meegenomen hebben als je
plotseling had moeten vertrekken, zoals ik ?*

.....

Ik hield de hand van mijn grote
zus stevig vast !

Er stonden enorm veel mensen op het perron !

Ik zag al gauw dat er ook drie jongens van mijn school bij waren !

Wisten zij ook niet wat er aan de hand was ?

Ik zag Mamma huilen toen we allemaal in een goederenwagon moesten stappen !

Er waren een heleboel mensen, dus duurde dat een hele tijd !

Ga maar na: meer dan zestig mensen in een ruimte die niet groter was dan de woonkamer en de eetkamer samen !

Toen de soldaten de deuren dicht deden, werd het pikdonker... en warm dat het was...

Ik werd opeens verschrikkelijk bang !

Ben jij wel eens heel bang geweest ? Vertel daar eens iets over !

.....
.....

... en zo zijn we op reis gegaan,
drie lange dagen en drie lange nachten duurde die reis !

...en we kregen bijna niets te eten !

... en ook bijna niets te drinken !

De laatste beschuit die over was, heeft
Mamma zelfs in achten verdeeld...

Pappa wilde dat ik zijn stukje opat...
maar dat wou ik niet !

Heb jij iets dat je graag met mij zou willen delen ?

.....
.....

Toen we er eindelijk waren zeiden de soldaten dat we gauw een stortbad zouden gaan nemen...
Gelukkig maar... ik voelde me zo vies !

We zitten met z'n allen in een klein berkenbos...
...we wachten tot ze ons komen halen !

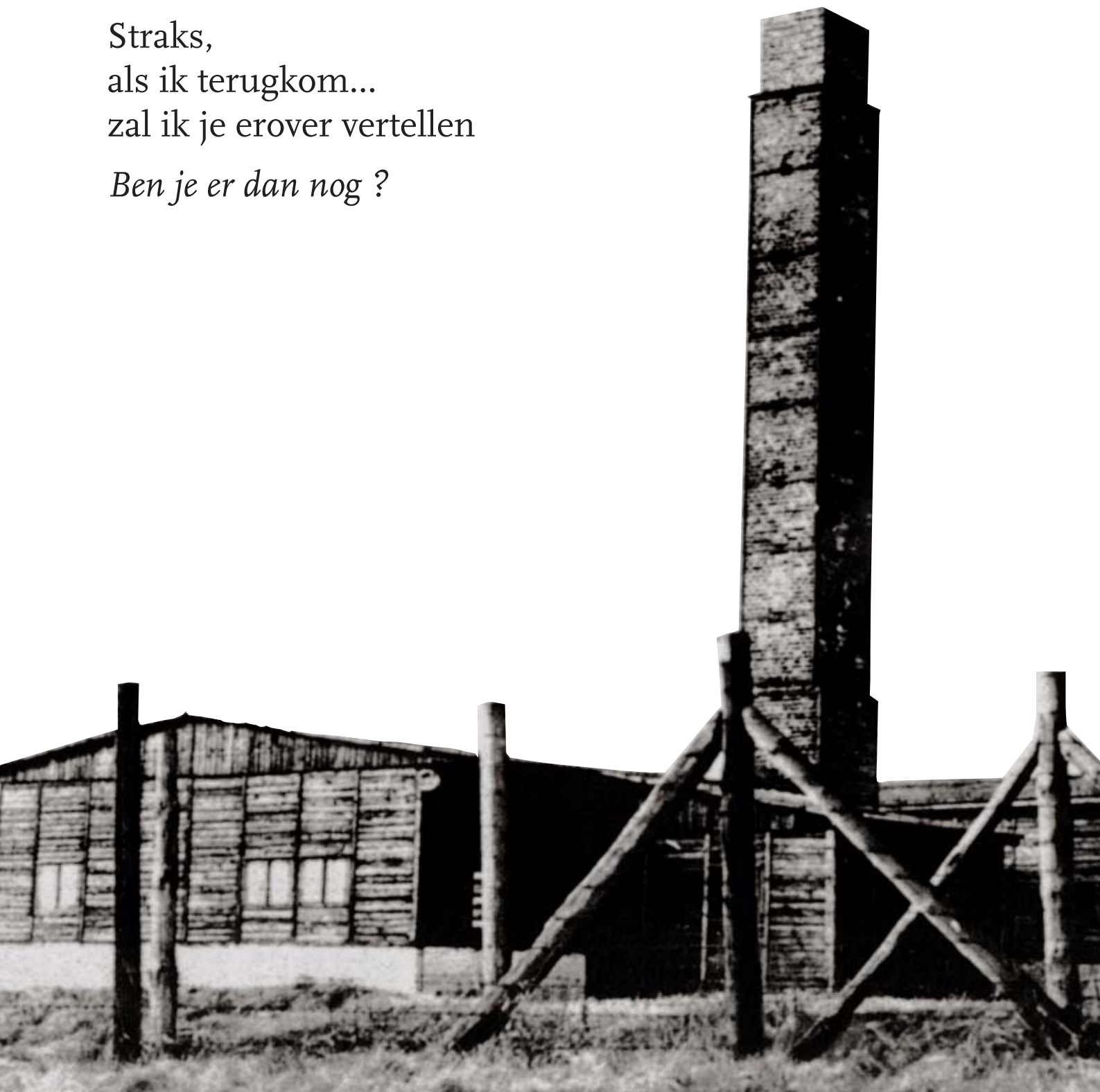
Ik heb gehoord dat we
de «Weg naar de Hemel» moeten nemen...

Een mooie naam... vind je ook niet ?

Die weg begint bij die grote toren,
daarginds, achter die houten huisjes !

Straks,
als ik terugkom...
zal ik je erover vertellen

Ben je er dan nog ?

EEN PAAR BELANGRIJKE DATA !

1933 : Hitler komt aan de macht !

Vanaf 1 april 1933 komen er discriminerende maatregelen tegen Duitse joden; zij worden regelmatig mishandeld en vernederd.

Enkele maatregelen : boycott van joodse zaken, numerus clausus voor joodse studenten, boekverbrandingen, uitsluiting van joden uit alle culturele sectoren.

1934 : Joden mogen niet meer in het leger dienen en ook geen ambtenaar meer zijn. Zij mogen evenmin nog als arts werkzaam zijn.

1935 : Huwelijken tussen joden en niet-joden worden verboden.

1936 : Eerste joodse concentratiekampen.

1937 : Joodse notarissen en apothekers mogen hun beroep niet meer uitoefenen.

1938 : 9 en 10 november : Progrom in de «Kristalnacht».

1939 : De Duitsers trekken Praag binnen.

Hitler stemt in met de «zachte dood» van gehandicapte kinderen.

« Levensonwaardige » patienten worden vermoord.

Invasie in Polen.

Oprichting van ghetto's

Joden mogen na acht uur niet meer op straat.

- 1940** : Bezetting van Nederland, België en Frankrijk.
Eerste vergassingen,
Eerste gevangenen in Auschwitz.
Eerste anti-joodse decreten in België.
- 1941** : Dwangarbeid voor joden in Duitsland.
Aanval op de USSR.
De «jodenster» wordt verplicht gesteld.
Massamoorden op grote schaal in Oost-Europa.
- 1942** : Wannseeconferentie.
Joden mogen niet langer gebruik maken van het openbaar vervoer.
Vertrek van het eerste konvooi vanuit Mechelen (998 personen, onder wie 140 kinderen beneden de zestien. Slechts 7 van hen zullen de oorlog overleven)
Uit Mechelen zullen zeventien konvooien vertrekken.
Europese joden worden op grote schaal vergast.
- 1943** : Uitroeïing van de zigeuners.
Opstand in het ghetto van Warschau.
Zes konvooien vertrekken uit Mechelen.
- 1944** : Deportatie en uitroeïing van de Hongaarse joden.
De gaskamers en crematoria in Auschwitz worden opgeblazen.
Het laatste konvooi Belgische joden vertrekt.
Vijf konvooien verlaten Mechelen.
- 1945** : Ontruiming van Auschwitz
Dodenmarsen.

BIBLIOGRAFIE.

EEN BEZOEK WAARD :

Het Joods Museum van Deportatie en Verzet
Goswin de Stassartstraat 153
2800 MECHELEN.
Tel. 015 29 06 60
[http : //www.cicb.be](http://www.cicb.be)
e-mail : infos@cicb.be

“Ben jij er nog?”

“Kinderen zien dat alles oneindig veel complexer is, ook de "smerigheid" van de wereld waarachter andere dingen schuil gaan. Maar wat? Boeken verklaren niet alles. (...)

Toch hebben we de mogelijkheid het kind weer voor ons te winnen : het wacht, het wil naar ons luisteren. (...) Het kind voelt dat het nu gaat om zijn spirituele toekomst, zijn toekomstige morele taken.”

Uit : «Comment aimer un enfant ?»
van Janusz Korczak

